

"Биоәртүрлілік шығынының орнын толтыруды орындау қағидаларын бекіту туралы"

Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 19 мамырдағы № 151 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 28 мамырда № 22849 болып тіркелді.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

Осы бұйрық 01.07.2021 бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы Экология Кодексінің 241-бабының 5-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған Биоәртүрлілік шығынының орнын толтыруды орындау қағидалары бекітілсін.

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оның Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің интернет-ресурсында орналастырылуын;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің Заң қызметі департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтердің ұсынылуын қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Экология, геология және табиғи ресурстар вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық 2021 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енеді және ресми жариялауға жатады.

*Қазақстан Республикасының
Экология, геология және табиғи
ресурстар министрі*

М. Мирзагалиев

Қазақстан Республикасының
Экология, геология және табиғи
ресурстар министрінің
2021 жылғы 19 мамырдағы
№ 151 Бұйрыққа қосымша

Биоәртүрлілік шығынының орнын толтыруды орындау қағидалары

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Осы биортүрлілік шығынының орнын толтыруды орындау қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы Экология

Кодексінің (бұдан әрі – Экология кодекс) 241-бабының 5-тармағына сәйкес әзірленді және биологиялық әртүрлілік шығынының орнын толтыру жөніндегі іс-шараларды орындау тәртібін белгілейді.

2. Осы Қағидаларда мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) биологиялық әртүрлілік – (бұдан әрі – биоәртүрлілік) - тірі организмдердің барлық көздерден, оның ішінде жер үсті, теңіз және өзге де су экожүйелері мен экологиялық кешендердің бір бөлігі болып табылатын және түр шеңберіндегі, түрлер арасындағы әртүрлілікті және экожүйелердің әртүрлілігін қамтитын құбылмалылығы;

2) экологиялық жүйе (бұдан әрі – Экожүйе) – бірыңғай функционалдық тұтастық ретінде өзара іс-қимыл жасайтын және кеңістік-аумақтық шекаралары бар, өзара зат пен энергия алмасумен байланысты өсімдіктер, жануарлар және өзге де организмдер қоғамдастықтарының, олар мекендейтін жансыз ортаның объективті түрде қолда бар бөлігі болып табылатын серпінді кешені;

3) мекендеу ортасы – белгілі бір организмнің немесе популяцияның табиғи мекендейтін жерінің типі немесе орны;

4) биоәртүрліліктің жоғалуы – Экология кодексінің 10-бабының 1-тармағында айқындалған антропогендік әсерлер нәтижесінде белгілі бір аумақта (акваторияда) өсімдіктер және (немесе) жануарлар дүниесі түрлерінің популяциясының жойылып кетуі немесе айтарлықтай азаюы;

5) стратегиялық экологиялық бағалау құжаттары (бұдан әрі – Құжаттар) Экологиялық кодекстің 52-бабының 3-тармағында санамаланған салалардағы мемлекеттік бағдарламалар, аумақтарды дамыту Бағдарламалары және елді мекендердің бас жоспарлары;

6) қоршаған ортаға әсерді бағалау-көзделіп отырған қызметті іске асыру кезінде қоршаған ортаға ықтимал елеулі әсерлерді тиісті зерттеулер негізінде анықтау, зерделеу, сипаттау және бағалау процесі;

7) көзделіп отырған қызмет – жеке және заңды тұлғалардың (бұдан әрі – қызметті жүзеге асырауға ниеттенген тұлға) өндірістік және өзге де объектілерді салумен және одан әрі пайдаланумен, қоршаған ортаға өзге де түрде араласумен, оның ішінде жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды жүргізу жолымен, сондай-ақ осындай қызметке елеулі өзгерістер енгізумен байланысты жоспарланып отырған қызметі.

2-тарау. Биоәртүрліліктің жоғалуын өтеу жөніндегі іс-шараларды жоспарлау

3. Биоәртүрліліктің жоғалуын өтеу жөніндегі іс – шараларды орындау жөніндегі бағдарлама (бұдан әрі – Бағдарлама) мынадай жағдайларда әзірленуге тиіс:

1) стратегиялық экологиялық бағалау жөніндегі есепте Биоәртүрлілікті жоғалту тәуекелін сәйкестендіру;

2) ықтимал әсерлер туралы есепте Биоәртүрлілікті жоғалту қаупін анықтау;

3) құжатты іске асыру процесінде және (немесе) нәтижесінде Биоәртүрлілікті жоғалту фактісін анықтау;

4) көзделген қызметті іске асыру процесінде және (немесе) нәтижесінде биоалуантүрлілікті жоғалту фактісін анықтау мақсатында жүргізіледі.

4. Бағдарлама жобасы келесі мерзімдерде әзірленеді:

1) осы Қағидалардың 3-тармағының 1) тармақшасында көзделген жағдайларда қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган стратегиялық экологиялық бағалау жөніндегі есептің қанағаттанарлық сапасы туралы қорытынды шығарғаннан кейін күнтізбелік бір жыл ішінде;

2) осы Қағидалардың 3-тармағының 2) тармақшасында көзделген жағдайларда қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган қорытындыда көрсетілген шарттар сақталған кезде көзделіп отырған қызметті іске асыруға жол беру туралы тұжырымды қамтитын қоршаған ортаға әсерді бағалау нәтижелері бойынша қорытынды шығарғаннан кейін күнтізбелік бір ай ішінде;

3) осы Қағидалардың 3-тармағының 3) және 4) тармақшаларында көзделген жағдайларда, мемлекеттік экологиялық бақылау шеңберінде шығарылған Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарын бұзушылықты жою туралы нұсқамада айқындалған мерзімде жүзеге асырылады.

5. Бағдарламаның жобасын әзірлеу аяқталғаннан кейін бір жұмыс күні ішінде бағдарламаның жобасын әзірлеген тұлға қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға қағаз жеткізгіште немесе "электрондық үкіметтің" ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымы арқылы не осы мақсаттар үшін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган айқындаған ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылым арқылы электрондық нысанда жібереді:

1) осы Қағидалардың 3-тармағына сәйкес бағдарламаны әзірлеу негіздері туралы мәліметтерді, сондай-ақ қоғамдық тыңдауларды өткізудің ұсынылатын әдісін (орнын), өткізудің басталу күні мен уақытын қамтитын еркін нысанда жасалған ілеспе хат;

2) осы Қағидалардың талаптарын ескере отырып жасалған бағдарлама жобасы.

6. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган осы Қағидалардың 5-тармағында көрсетілген құжаттарды алғаннан кейін екі жұмыс күні ішінде қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы хабарландырумен бірге бағдарламаның жобасын ресми интернет-ресурста орналастырады.

7. Бағдарламаның жобасы бойынша қоғамдық тыңдаулар қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен Қоғамдық тыңдауларды өткізу қағидаларына сәйкес өткізіледі.

8. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган жұртшылықтың ескертулері мен ұсыныстарын жоюдан немесе есепке алудан негізсіз жалтарған жағдайда, сондай-ақ сараптама комиссиясы отырысының хаттамасында көрсетілген теріс қорытынды алынған жағдайда бағдарламаны келісуден бас тартады.

3-тарау. Биоәртүрліліктің жоғалуын өтеу жөніндегі іс-шаралар және оларды орындау тәртібі

9. Биоәртүрліліктің жоғалуын өтеу биоәртүрліліктің тұрақты және ұзақ мерзімді өсуіне бағытталған және келесі түрде жүзеге асырылады:

1) жүзеге асырылған қызмет нәтижесінде жоғалған Биоәртүрлілікті қалпына келтіру ;

2) ғылыми зерттеулер нәтижелері негізінде қоршаған орта үшін осындай биоәртүрліліктің неғұрлым маңызды мәні бар сол аумақта және (немесе) басқа аумақта биоәртүрлілік түрінің бірдей немесе басқасын енгізу.

Ескерту. 9-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Экология және табиғи ресурстар министрінің 15.10.2025 № 277 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

10. Биоәртүрліліктің жоғалуын өтеу жөніндегі іс-шараларды айқындау және бағдарламаны әзірлеу кезінде Биоәртүрлілікті сақтаудың мынадай қағидаттары пайдаланылады:

1) организмдердің сақталуын және олардың көбеюін, сондай-ақ генотиптердің сақталуын қамтамасыз ететін организм;

2) популяция саны мен мекендеу орындарын сақтауды және қалпына келтіруді қамтамасыз ететін популяциялық популяция олардың денсаулығын сақтауға, популяция ішіндегі генетикалық әртүрлілікті және популяция ішіндегі құрылым элементтерінің әртүрлілігін, сондай-ақ популяцияның бірегейлігін сақтауға мүмкіндік береді;

3) түрлердің саны мен ареалдарын, түрлердің кеңістіктік-генетикалық популяциялық құрылымын және популяциялар мен түрішілік формалардың алуан түрлілігін сақтауға және қалпына келтіруге мүмкіндік беретін түр;

4) биоценотикалық, табиғи қауымдастықтарды, олардың түрлері мен функционалды әртүрлілігін сақтауға және қалпына келтіруге, сондай-ақ қауымдастықтардың қалыптасуының табиғи процестерін қолдауға ықпал етеді;

5) табиғи экожүйелер мен экологиялық теңдестірілген табиғи-мәдени кешендерді сақтау мен қалпына келтіруді және олардың дамуының табиғи процестерін қолдауды қамтамасыз ететін экожүйе;

6) аумақтық, табиғи экожүйелердің аумақтық кешендерін, олардың аумақтық кешен шегіндегі алуан түрлілігі мен кеңістіктік құрылымын сақтауға, сондай-ақ экологиялық теңдестірілген табиғи-мәдени кешендердің алуан түрлілігін сақтауға бағытталған;

7) Биосфера, биосфераның сақталуын, жаһандық түрлердің әртүрлілігін және экожүйелердің Ғаламдық әртүрлілігін қамтамасыз етеді.

11. Бағдарламаға енгізілетін биоәртүрліліктің жоғалуын өтеу жөніндегі іс-шаралар мынадай талаптарға сәйкес келеді:

1) ұсынылатын ұйымдастырушылық және техникалық (технологиялық) шешімдердің ғылыми негізділігі;

2) осындай іс-шараны орындау нәтижесінде қоршаған ортаға, экожүйелерге және биоәртүрлілікке залал келтірудің ең аз ықтималдығы;

3) пайдаланылатын ұйымдастырушылық шешімдердің, ресурстардың, материалдардың, заттар мен құралдардың заңдылығы;

4) іс-шараларды орындау процесін аудио-және бейнетіркеуді қоса алғанда, пайдаланылған ресурстардың, материалдардың, заттар мен құралдардың сапалық және сандық сипаттамаларын құжаттамалық растау мүмкіндігі.

12. Жүзеге асырылған қызмет нәтижесінде жоғалған Биоәртүрлілікті қалпына келтіру биологиялық жүйенің осы компоненттері бұрын болған аумақта биологиялық жүйенің жоғалған компоненттерін (топырақ, ландшафт, өсімдіктер, ағаштар, жәндіктер, жануарлар) жасанды түрде қалпына келтіру арқылы іске асырылады.

Ескерту. 12-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Экология және табиғи ресурстар министрінің 15.10.2025 № 277 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

13. Биологиялық жүйенің жойылатын компоненттерін тікелей қалпына келтіру мүмкін болмаған жағдайда, биоәртүрліліктің жоғалуын өтеу биологиялық жүйенің осы компоненттері бұрын болған аумақтың шегінен тыс биологиялық жүйенің компоненттерін (өсімдіктер, ағаштар, жәндіктер, жануарлар) интродукциялау жолымен не биологиялық жүйенің экологиялық жүйесі үшін басқа да құнды компоненттерін (топырақ, ландшафт, өсімдіктер, ағаштар, жәндіктер, жануарлар) жасанды түрде жасау жолымен орындалады.

Ескерту. 13-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Экология және табиғи ресурстар министрінің 15.10.2025 № 277 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

14. Биоәртүрлілікті жоғалтуды өтеуді тиісінше орындау Бағдарламада көзделген барлық іс-шаралардың уақтылы және тиісті орындалуымен расталады.